

Notat om komité-sag til Folketingets Europaudvalg

Dato
10. juli 2020

Europa-Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakt om en EU-finansieringsmekanisme for vedvarende energiprojekter i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2018/1999 ("Governance-forordningen")

KOM-nr. foreligger ikke

1. Resumé

Europa-Kommissionen har i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2018/1999 ("governance-forordningen") fremsat forslag til gennemførelsesretsakt om støtte til vedvarende energiprojekter igennem etableringen af en EU-finansieringsmekanisme for disse.

Forslaget implementerer governance-forordningens artikel 33, der angiver, at der pr. 1. januar 2021 skal være oprettet en EU-finansieringsmekanismen for vedvarende energi (VE). Mekanismen er et ekstra instrument, der skal gøre det muligt at give støtte til nye VE-projekter i EU mhp. at sikre, at EU's VE-mål for 2030 opfyldes.

Forslaget blev drøftet i komitéen for Energiunionen d. 10. juli 2020 og er efterfølgende sat til afstemning i skriftlig procedure med henblik på vedtagelse med kvalificeret flertal. Frist for afgivelse af stemme forventes fastsat til den 27. juli 2020.

Ordningen er frivillig for medlemsstater at deltage i, enten som værtsland eller som finansierende land. Forslaget vurderes derfor ikke at medføre væsentlige økonomiske eller lovgivningsmæssige konsekvenser eller generelt at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen agter at stemme for forslaget.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 24. juni 2020 fremsendt forslag til gennemførelsesretsakt om etableringen af en finansieringsmekanisme for vedvarende energi (VE-finansieringsmekanisme)

Forslaget har hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2018/1999 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen ("governance-forordningen") og specifikt artikel 33 i denne.

Derudover understøtter forslaget direktiv 2018/2001 om fremme af energi fra vedvarende energikilder (revideret VE-direktiv). Specifikt kravet, om at Kommissionen understøtter medlemsstaternes ambitioner for VE igennem etableringen af understøttende rammer for finansiering og regionalt samarbejde.

Forslaget blev drøftet i komitéen for Energiunionen d. 10. juli 2020 og er efterfølgende sat til afstemning i skriftlig procedure med henblik på vedtagelse med kvalificeret flertal. Dette er et særligt tiltag i medfør af den manglende mulighed for fysisk mødedeltagelse som følge af COVID-19. Frist for afgivelse af stemme forventes fastsat til den 27. juli 2020.

Forslaget behandles efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 5 i Europarlamentets og Rådets Forordning (EU) Nr. 182/2011 af 16. februar 2011. Dette betyder, at hvis Udvalget for Energiunionen afgiver en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Hvis udvalget afgiver en negativ udtalelse, eller hvis udvalget ikke afgiver en udtalelse, kan formanden enten forelægge en ændret udgave af udkastet for det samme udvalg inden for to måneder efter afgivelsen eller forelægge udkastet for appeludvalget til yderligere drøftelse inden for en måned efter afgivelsen.

Efter vedtagelse vil forordningen træde i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelse i EU-tidende.

Det er Kommissionens intention, at medlemsstaterne aktivt skal kunne benytte mekanismen fra starten af 2021.

3. Formål og indhold

Gennemførelsesretsakten til governance-forordningen skaber grundlag for, at medlemsstaterne kan forfølge deres målsætninger for udbygningen af VE vha. en ny tilgang. Overordnet er medlemsstaterne bundet til faste mål for 2020 og har via de nationale energi- og klimahandlingsplaner fastlagt nationale bidrag til at indfri det samlede EU-mål om 32 pct. VE i 2030.

Til opfyldelse af nationale målsætninger for VE er det ifølge VE-direktivet dels muligt at medregne VE fra produktion på nationalt territorium og fra fælles projekter mellem medlemsstater og tredjelande, dels at indgå aftaler om statistiske overførelser mellem medlemsstaterne.

Kommissionens forslag opretter et yderligere instrument i form af en EU-finansieringsmekanisme for VE. Denne skal i medfør af governance-forordningens artikel 33 give støtte til nye VE-projekter i Unionen med det formål at afhjælpe en

underopfyldelse i den vejledende EU-forløbskurve (såkaldt "gap-filling"). Støtten kan bl.a. ydes i form af en præmie, der udbetales ud over markedspriserne, og gives til de projekter, der indebærer de laveste omkostninger eller den laveste præmie. EU-finansieringsmekanismen skal desuden bidrage til at støtte udbredelsen af VE i hele Unionen, uanset om der er en underopfyldelse i forhold til den vejledende EU-forløbskurve (såkaldt "enabling function"). Det er Kommissionen, som har ansvar for at administrere ordningen, herunder at fastsætte udvælgelseskriterier i overensstemmelse med governance-forordningen og VE-direktivets bestemmelser.

Hermed får medlemsstaterne mulighed for at indbetale til en frivillig central mekanisme, hvorefter andre medlemsstater kan tilbyde at agere værtsland for projekter finansieret af de indbetalte midler, jf. gennemførelsesretsaktens definitioner og finansieringskilder. Disse midler kan yderligere blive suppleret af EU-midler fra programmer, hvor formålsbeskrivelse og tilknyttet lovgivning tillader dette. Private bidrag er også mulige. Hermed bidrager VE-finansieringsmekanismen til at nedbryde bl.a. geografiske begrænsninger, som nogle medlemsstater har ift. konstruktionen af rentable VE-projekter.

VE-projekter, der finansieres igennem mekanismen, vil igennem en statistisk overførsel tælle med i den betalende medlemsstats opfyldelse af sine målsætninger for VE. Den statiske overførsel vil afspejle medlemsstaternes investering. Bidrag fra EU-programmer og private bidrag vil indgå i den samlede indfrielse af EU's VE-mål.

I tilgift til at bidrage til den overordnede opfyldelse af EU's VE-mål, opnår værtslandet de positive effekter af lokale investeringer, øget beskæftigelse, reduceret behov for import af energi, øget luftkvalitet og modernisering af energisystemet. Derudover kan mekanismen potentielt nedbringe de samlede finansieringsomkostninger for et givent VE-projekt og godtgøre værtslandet en mindre andel af VE-effekten (dette aftales i hvert enkelt projekt, men Kommissionen foreslår som udgangspunkt en opdeling på 80 pct. til den finansierende medlemsstat og 20 pct. til værtslandet).

VE-finansieringsmekanismen kan evt. være relevant som mulig finansieringskilde til udbygning med havvindkraft. Ifølge Kommissionen har EU brug for mellem 230 og 459 GW havvind i 2050 for indfri målet om karbonneutralitet. For at opnå dette vil det være nødvendigt med en betydelig forøget hastighed i de årlige installationer af havvind, sammenlignet med den nuværende udbygningstakt. I dag installerer Europa omkring 3 GW om året, men efter 2030 skal dette tal stige til over 20 GW om året. VE-finansieringsmekanisme kan være med til at fremme realiseringen af havvindsprojekterne og dermed styrke muligheden for at indfri målet. Der forventes desuden en væsentlig udbygning med bl.a. sol og landvind frem mod 2030, hvor mekanismen evt. vil kunne tilvejebringe finansiering.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Gennemførelsesretsakten implementerer artikel 33 i governance-forordningen. Den har ikke betydning for anden dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget til forordningen vil, hvis det vedtages, være direkte gældende i Danmark og skal ikke implementeres i dansk lovgivning.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser, idet der er tale om en frivillig ordning, og anvendelse af midler fra andre EU-ordninger skal være i overensstemmelse med de formål, som disse er øremærkede til.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Ordnningen er frivillig og forventes ikke at pålægge virksomheder nye administrative byrder.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der forventes ikke at være væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser forbundet med forslaget. Såfremt Danmark frivilligt træffer beslutning om at deltage i VE-finansieringsmekanismen, forventes projekter finansieret igennem ordningen at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af jobskabelse o.lign.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens forslag er den 1. juli 2020 sendt i høring i specialudvalget for klima-, energi- og forsyningspolitik. Der er modtaget høringssvar fra flg. organisationer:

Wind Denmark hilser Kommissionens forslag til en finansieringsmekanisme velkommen særligt set i lyset af ambitionen om en forhøjet 2030 målsætning for reduktionen af drivhusgas, hvor man må forventer, at en øget målsætning for VE må indgå. Wind Denmark understreger behovet for en klar angivelse af, hvornår og hvordan mekanismen kan tages i brug samt en klar sondering mellem mekanismens rolle som "gab-filler" for manglende opfyldte mål og som katalysator for projekter. Det er Wind Denmark's opfattelse, at på det foreliggende grundlag mangler

udkastet til gennemførelsesretsakten væsentlige detaljer. Det vil bl.a. være ønskværdigt med klarlægning af muligheden for at kombinere forskellige finansieringskilder herunder EU-midlers rolle. Wind Denmark understreger, at mekanismen ikke må blive en sovepude for medlemsstaterne med det resultat, at egne mål ikke følges gennem implementering af understøttende national regulering.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er kendskab til, at en række centraleuropæiske medlemsstater umiddelbart er positivt indstillet over for ordningen og for muligheden for at deltage i mekanismen med finansiering af projekter i andre medlemsstater.

Da gennemførelsesretsakten er blevet til i samarbejde med alle medlemslandene, forventes det, at Kommissionens forslag vil blive vedtaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt set positive i forhold til en mekanisme, der kan bidrage til at fremme andelen af VE i EU og dermed bidrage til den grønne omstilling. Det er afgørende, at alle medlemsstater bidrager, hvis EU samlet set skal nå sine klima- og energipolitiske målsætninger. Derfor er det positivt, at Kommissionen har mulighed for at udføre løbende statusopgørelser frem mod 2030, jf. governanceforordningen, for at sikre, at medlemsstaterne lever op til deres VE-målsætninger/forventede bidrag på VE.

Regeringen ser Danmark som et potentielt værtsland under VE-finansieringsmekanismen, men de nærmere anvendelsesmuligheder og potentiale er endnu ikke afdækket. Her kan det spille ind, at eksempelvis havvindprojekter har en meget lang tidshorisont fra planlægning og udbudsproces til konstruktion og idriftsættelse. Ordningen kan vise sig at have anvendelsesmuligheder på mindre projekter.

Regeringen finder det positivt, at ordningen eksplicit nævner muligheden for at indarbejde krav i relation til omkostninger forbundet med nettilslutning, der er en vigtig forudsætning for realisering af VE-projekter.

Regeringen lægger stor vægt på, at ordningen eksplicit fremhæver, at EU-midler til VE-finansieringsmekanismen fra andre programmer fortsat anvendes til de formål, som de er øremærkede til. Derudover er det centralt, at VE-finansieringsmekanismen ikke står i vejen for, at man i fremtiden fortsat kan benytte de eksisterende virkemidler i VE-direktivet, herunder frivillige bilaterale aftaler om kreditoverførsler.

Regeringen agter derfor at stemme for forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.